

2017-11-06

Dnr 2017-277

Socialnämnden

Strategi för en systematisk uppföljning och kontroll

Förslag till socialnämndens beslut

- 1 Socialnämnden godkänner inriktningen för uppföljning enligt tjänsteskrivelsen.

Ärende

Omsorgs-, äldre-, och socialnämnden behöver för att kunna säkra och utveckla verksamhetens kvalitet få en återkommande och sammanhållen uppföljning som kan utgöra lednings- och styrningsunderlag. Utgångspunkten för uppföljningen är de mål och inriktningen som anges för verksamheten, samtidigt som uppföljningen ska vara ett verktyg för att säkerställa utveckling och förbättring.

Det har sedan länge funnits en struktur och funktioner för uppföljning men omsorgs- och äldre- och socialnämnden samt socialnämnden ser behov av en gemensamma strategi för uppföljning och granskning i syfte att säkerställa en sammantaget effektiv uppföljning och främja samverkan mellan olika styr- och beslutsnivåer. Ett sådant uppföljningssystem ger bättre förutsättningar att ta tillvara resultat och erfarenheter utifrån den förda politiken.

Berörda nämnder föreslås godkänna inriktningen för uppföljning enligt denna tjänsteskrivelse.

Bakgrund

Socialstyrelsens föreskrifter

Kommunen är ansvarig för att kontrollera och följa upp verksamhet i egen regi och verksamhet som bedrivs av privata utförare. Enligt Socialstyrelsens föreskrift SOFS 2011:9 är alla utförare av socialtjänst skyldiga att ha ett ledningssystem för kvalitet. Detta innebär att utförare har ett eget ansvar för att säkra och utveckla kvalitén i den egna verksamheten.

Kommunallagens krav

Kommunen har ett ansvar att följa upp den verksamhet som kommun utför. Det gör ingen skillnad i ansvaret om verksamheten utförs av kommunala eller privata utförare. Nämnderna ska enligt kommunallagen se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter och lagar som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt. Detta gäller även när verksamheten lämnats över till en privat utförare.

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av kommunala och privata utförare

Sedan den 1 januari 2015 stadgar 3 kap. 19b § kommunallagen att fullmäktige för varje mandatperiod ska anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. I Linköping antog fullmäktige ett program i februari 2016. Programmet anger hur fullmäktiges mål och riktlinjer samt övriga föreskrifter på området ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. Av fullmäktiges program framgår att uppföljningen av privata utförare ska ske inom ramen för respektive nämnds redan befintliga ansvar för att följa upp sin verksamhet, oberoende av om den utförs av kommunala eller privata utförare. Programmet har utformats i enlighet med kommunens styrmodell och reglementen som innebär att fullmäktige fastställer övergripande mål och fördelar resurser medan nämnderna ansvarar för att styra, utföra och följa att verksamheten bedrivs i linje med fullmäktiges beslut. Varje nämnd ska, med fullmäktiges program som grund, utarbeta en plan som för när och på vilket sätt avtal och verksamhet ska följas upp. Planens ska bl. a innehålla

- En sammanfattande beskrivning av nämndens uppföljningsansvar
- Vad som ska följas upp
- Vilka former av uppföljning som kommer att tillämpas
- Särskilda granskningsområden, t ex utifrån resultat av tidigare uppföljningar och ändrade omvärldsfaktorer
- Tidplan
- Former för återkoppling av resultat till nämnd, utförare och allmänhet

Syftet med förändringarna i kommunallagen är att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare samt att öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet.

Ansvar vid upphandling och avtal

Nämnden ska vid upphandling av tjänst som är en kommunal angelägenhet utforma upphandlingen så att den uppfyller politikens prioriterade områden med stöd av lagstiftningen enligt fullmäktiges mål, upphandlingspolicy och riktlinjer. Redan i förfrågningsunderlaget ska nämndens krav beskrivas. Kraven ska också finnas med i de avtal nämnden tecknar med utföraren.

Ansvar för mål och uppdrag

Linköpings kommun styrs utifrån mål och resultat. Nämnderna ansvarar för att driva en effektiv verksamhet inom sitt uppdrag utifrån lagstiftning, politiska mål (nationella och lokala), reglementen, styrdokument och ekonomisk tilldelning.

Verksamhetens inriktning, mål och kvalité ska formuleras i avtal med kommunala och privata utförare. Förutom verksamhetsmål om kvalité och effektivitet ska relevanta mål kring kommunens övergripande ambitioner (t.ex. kvalitet, uppföljning, kostnad, miljö, social hänsyn, innovation) vara en del av kravställandet.

Ansvar för uppföljning

Kommunen använder idag budgetprocessen för att styra och följa upp mål, indikatorer och uppdrag. Planering sker i budgetarbetet och uppföljning sker i delårs- och årsbokslut. Det ger en gemensam struktur för att följa upp, utveckla, styra och stämma av resurser utifrån verksamhetens resultat.

Det är viktigt att nämnd efterfrågar, och får, samlade bedömningar om hur verksamheten drivs och utvecklas i förhållande till de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter och lagar som gäller för verksamheten. Det är riktningen och takten som ska värderas av nämnd och utgöra underlag för uppföljning, planering och inriktningsbeslut.

Verksamhetens kvalité ska säkras genom olika typer av uppföljning och granskningar samt val av tidpunkt för uppföljningen. Inom ett antal områden är uppföljningen reglerat i lag, vilket styr vilken typ av uppföljning som är möjlig.

En strategi för uppföljning och kontroll

För att kunna säkra och utveckla verksamhetens kvalité enligt lagstiftning, politiska mål (nationella och lokala), reglementen och styrdokument är uppföljningen och kontroll central. En långsiktig strategi föreslås därför för

uppföljningen och granskning av verksamheten. Strategin kompletteras med en årlig uppföljningsplan där konkreta aktiviteter och åtgärder föreslås utifrån den fastlagda strategin.

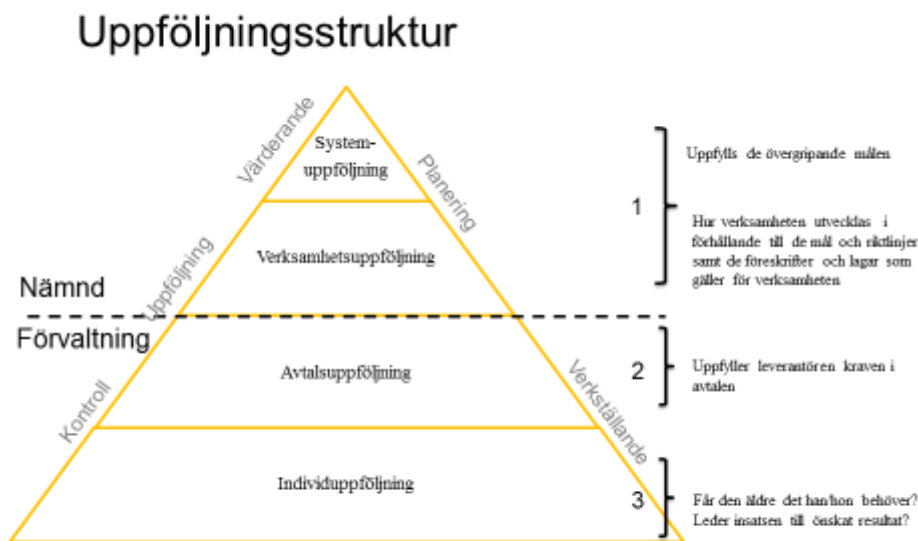
I Linköpings kommun utförs en förhållandevis stor andel av verksamheten av privata utförare. Utförarnas verksamhet skiftar i storlek och karaktär. Det har varit en snabb teknisk utveckling som innebär att det finns omfattande information om utförarnas verksamhet och resultat. Det ställer sammantaget stora krav på nämndernas uppföljning. Nämndens uppföljning och granskning av verksamheten ska vara systematisk, förebyggande och utvecklingsinriktad och ska med rimlig grad säkerställa att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och effektivt, med fokus på resultat och kvalitet för den verksamheten riktar sig till. Det är betydelsefullt att uppföljningsprocessen ger förutsättningar att följa upp, jämföra och värdera verksamhetens kvalitet oavsett vilken utförare som utför verksamheten. Utgångspunkten för uppföljningen är de mål och den inriktning som anges för verksamheten, samtidigt som uppföljningen ska vara ett verktyg för att säkerställa utveckling och förbättring. Vidare ska uppföljning och granskningar utformas så att oegentligheter upptäcks. På så sätt ska uppföljning och granskningar också fungera preventivt med syftet att förhindra oegentligheter.

Social-, omsorgs-, äldrenämnden gör idag en omfattande uppföljning av nämndernas verksamhet. Resultatet för uppföljningen och kontroll bör dock samordnas på en övergripande nivå för att främja samverkan mellan olika styr- och beslutsnivåer. Detta gäller såväl den pågående uppföljningen och granskningar som den kontinuerliga utvecklingen av strukturen för uppföljning. Samordningen bedöms ge bättre förutsättningar att tillvarata resultat och erfarenheter för att säkerställa utveckling och förbättring.

Tre huvudområden för uppföljning och kontroll

En övergripande målsättning med uppföljning och granskningar är att skapa en helhetssyn och integrera uppföljningsarbetet med övrigt arbete för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling. Det handlar också om att få en ökad kunskap om förekomsten av och orsakerna till fel och bristande måluppfyllelse. Nedan redovisas förslag till strategier uppdelade på tre huvudområden:

1. Uppföljning på system- och verksamhetsnivå
2. Avtalsuppföljning
3. Individuppföljning

Figur 1: Uppföljningsstruktur som visar fyra nivåer i uppföljningen samt dess syfte

Uppföljning på system- och verksamhetsnivå

Omsorgs-, äldre-, och socialnämnden har ett ansvar för att följa upp och granska verksamheten i förhållande till mål och riktlinjer för verksamheten samt de föreskrifter och lagar som gäller för verksamheten. Med systemnivå avses hur nämndens verksamhet fungerar på en övergripande nivå utifrån ett antal olika aspekter som till exempel medborgarnas/brukarnas behov, kvalitet och effektivitet. Syftet med uppföljningen är att nämnderna ska kontrollera och följa upp verksamheten enligt 3 kap. 19 § kommunallagen.

Uppföljning och kontroll av avtal

Omsorgs- och äldre- och socialnämndens uppföljning ska säkerställa att leverantörerna fullgör sitt uppdrag enligt lagar och avtal. Avtalsuppföljning (följa upp och kontrollera i vilken utsträckning som leverantörerna har uppfyllt de krav som ställts i avtalen) ansvarar tjänstemän på förvaltningen för. Socialnämnden har motsvarande uppdrag för de avtal som ligger inom socialnämndens ansvarsområde.

Individuppföljning

Socialnämnden ansvarar för att det finns en kontroll av att enskild som får någon insats från kommun får stöd i överensstämmelse med eventuella beslut. Uppföljning på individnivå (uppföljning av insatser i förhållande till biståndsbeslut om enskilda fått den insats som beslutats, om insatsen varit verksam och om det finns behov av ytterligare insatser) ansvarar tjänstemän på socialförvaltningen för.

Uppföljning och utvärdering

Det är svårt att idag kunna ge något svar på effekterna av nämndernas uppföljning och kontroll. Det är därför viktigt att följa att uppföljningen ger de avsedda effekterna. Granskningar och uppföljningen kan leda till att man bör överväga om det finns behov av exempelvis regelförändringar, förändringar i arbetsprocesserna eller i systemen. Även detta arbete och information ska sammanställas och följas upp.

Årlig plan

Nämnderna ska årligen ta fram en plan för vilka uppföljningar och granskningar som ska genomföras på systemnivå. Arbetet med uppföljningen och granskningen justeras årligen utifrån uppdaterade risk- och konsekvensanalyser. Utifrån ovanstående tas en uppföljningsplan fram för det kommande året. Denna planering bör ingå som en del i arbetet med verksamhetsplaneringen som görs på förvaltning.

Resultatet rapporteras till nämnderna i samband med delårs- och årsbokslut. Rapporteringen ska också innehålla en beskrivning av vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av arbetet med uppföljningen och granskningen.

Ekonomiska konsekvenser

En tydligare uppföljning på systemnivå stärker socialnämndens ambitioner om god ekonomisk hushållning.

Kommunal mål

Ett gemensamt uppföljningssystem för nämnderna inom den sociala roteln stärker flera av de kommunövergripande målen t ex nr 1. I Linköping ska fler människor nå egen försörjning, nr 3. En kommun med höga kunskapsambitioner och trygga uppväxtvillkor nr 4. En kommun där alla kan leva ett hälsosamt och meningsfullt liv, nr 7. En sammanhållen kommun med framtidstro och delaktighet, samt nr 10. En ekonomiskt hållbar kommun.

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Jämställdhet

Socialnämnden strävar efter att alltid ha könsuppdelad statistik vid uppföljningar för att identifiera risk för särbehandling pga. kön. Förslaget till ny strategi beräknas inte påverka jämställdheten mellan pojkar och flickor, kvinnor och män, varför ingen jämställdhetsanalys är påkallad.

Samråd

Skrivelsen har till största delen utarbetats av kommunens kvalitetsstrateg i samverkan med alla tre nämnderna inom den sociala roteln.

Uppföljning och utvärdering

Under förutsättning att socialnämnden beslutar om strategin enligt förslaget, kommer modellen att utvecklas och tillämpas from 2018.

Förvaltningens helhetsbedömning

Förvaltningen bedömer att förslaget till gemensam strategi för systematisk uppföljning och kontroll är i linje med socialnämndens tidigare uppföljningssystem. Förvaltningens verksamhetsplan ska kompletteras med en separat uppföljningsplan. De perspektiv och mål som socialnämnden tidigare fattat beslut om kan följas upp inom ramen för den nya strategin. De olika uppföljningar som socialnämnden tidigare har gjort i form av granskning, internkontroll, kvalitetsrapport mm kan också fortsätta inom ramen för den nya strategin. Samordningen mellan nämnderna kommer att underlätta samordning och helhetssyn för socialtjänsten i Linköping.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

Information har getts enligt 19 § MBL 2017-11-06.

Socialförvaltningen

Anita Lhådö

Beslutet skickas till
Omsorgsnämnden
Äldrenämnden